

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Bakalářská práce

2024

Andrea Petrášová

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Portofolio profesního rozvoje
Portfolio of professional development

Andrey Petrášové

Vedoucí práce:	PhDr. Alena Thorovská
Studijní program:	Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku
Studijní obor:	Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku B UPVOV 20

2024

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Portfolio profesního rozvoje vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne 10.7.2024

Andrea Petrášová

Poděkování

Ráda bych poděkovala PhDr.Thorovské Aleně, za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost při konzultacích a vypracování bakalářské práce.

ANOTACE

Práce je zaměřena na profesní rozvoj Petrašové Andrey. Práce obsahuje deset povinných částí, které mají jednotící téma, portfolio v profesní přípravě pedagoga volného času, začínající učitel, autorita. Práce obsahuje také esej na téma autorita učitele. Jedna z částí portfolio se věnuje případové studii vybrané školy se zaměřením na výuku odborného výcviku v oboru Stravovací práce. Autorka zde také přikládá písemnou přípravu na vyučovací jednotku praktického vyučování.

KLÍČOVÁ SLOVA

Portfolio, profesní rozvoj, portfolio v profesní přípravě pedagog volného času, začínající učitel, autorita

ANNOTATION

The work is focused on the professional development of Petrašová Andrea. The thesis contains ten mandatory parts that have a unifying theme, a portfolio in the professional training of a free-time teacher, a beginning teacher, authority. The thesis also contains an essay on the topic of teacher authority. One of the parts of the portfolio is devoted to a case study of a selected school with a focus on teaching vocational training in the field of Catering. The author also includes a written preparation for the teaching unit of practical teaching.

KEYWORDS

Portfolio, professional development, portfolio in professional free time teacher, beginning teacher, authority

Obsah

1.	PŘEDMLUVA.....	7
2.	PROFESNÍ ŽIVOTOPIS	9
3.	ESEJ – AUTORITA UČITELE.....	11
4.	SEZNAM PROSTUDOVANÉ LITERATURY.....	16
5.	KONSPEKT.....	17
6.	PROFESIOGRAF – PEDAGOG VOLNÉHO ČASU	19
7.	PŘÍPADOVÁ STUDIE ŠKOLY	26
8.	PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA	38
9.	REFLEKTIVNÍ ÚVAHA O STUDIU	45
10.	ZDROJE.....	47

1. PŘEDMLUVA

Na úvod předmluvy bych chtěla říci, že jsem vystudovala Střední zdravotnickou školu, ale jednalo se obor se sociálním zaměřením, nějakou dobu jsem také pracovala v sociální oblasti, ale věnovala jsem se práci s dospělými jedinci. V současné době vyučuji na základní škole, ale vzhledem k mým předchozím zkušenostem, ale zejména preferenci, bych ráda učila na Střední škole, ale v praktických oborech, toto je mým cílem, a právě proto jsem si také zvolila toto studium.

Jaké téma jsem si zvolila také autoritu pedagogického pracovníka, to pokládám za klíčové vzhledem k tomu, že zejména začínající pedagogové mají v této oblasti problém, chvíli totiž trvá, než je schopen si zpravidla začínající pedagog vybudovat tolik potřebnou autoritu ve své třídě, kde vyučuje, právě proto to pokládám za klíčové, tedy vztah mezi začínajícím pedagogem a autoritou.

V rámci eseje, která je nezbytnou součástí této práce se právě věnuji problematice autority pochopitelně také z hlediska odborné literatury, je velmi mnoho možností, jak můžeme autoritu pojmenovat a jak ji můžeme také dále dělit. Já jsem v této eseji zmínila také význam rodiny, to znamená, do jaké míry učí rodiče své děti tomu, aby respektovali autority. Já osobně se také domnívám, že autoritou je jenom a pouze ten, kdo je autoritou sám sobě, tedy pokud má zdravý vztah sám k sobě, je sám sobě autoritou, tak bude autoritou i těm ostatním.

Co se týká knihy, která mě v tomto směru nejvíce ovlivnila, tak se jedná o knihu, kterou napsal Stanley Milgram, je to tedy Vztah k autoritě. Tento světoznámý autor vycházel ze svého sociálního experimentu, který nejprve realizoval ve Spojených státech amerických, ale poté také i v dalších zemích, například v Německu. Asi to nejzajímavější, co si z této knihy, ale také experimentu odnáším, je to, že zhruba dvě třetiny lidí jsou schopni udělat cokoli, co jim kterákoliv autorita nařídí, což je velmi nebezpečné tehdy, pokud autorita nerespektuje zásady demokracie kupříkladu.

V rámci případové části této práce, jsem si vybrala Střední odbornou školu a praktickou školu Kladno-Vrapice, tento výběr rozhodně nebyl náhodný, na této škole bych totiž velmi ráda vyučovala, ale právě praktické obory, které mě zajímají nejvíce. V případové části popisuji tuto školu v komplexní rovině, tedy seznamuji nejen s obory, ale také například i se školním poradenským pracovištěm, jehož činnost pokládám za velmi přínosnou. Právě činnost tohoto pracoviště je klíčová v tom, že nabízí podporu jak

studentům, tak jejich zákonným zástupcům, ale také i pedagogům. Součástí této části je také taková malá sonda, kterou jsem dělala mezi studenty této školy se zaměřením právě na jejich vnímání autoritu u místních pedagogických pracovníků. Tento průzkum jsem realizovala prostřednictvím dotazníku, dospěla jsem k závěru, že místní pedagogové mají velmi dobré postavení z hlediska autority, tak to tedy vnímají jejich studenti, a to pokládám za pozitivní.

2. PROFESNÍ ŽIVOTOPIS

Datum narození: 16.09.1981

Trvalé bydliště: Kladno, Maroldova 2115

Email: miblu@seznam.cz

Nejvyšší dosažené vzdělání: střední škola zakončená maturitní zkouškou

Vzdělání:

2021 -dosud VŠ -Pedagogická fakulta, Univerzita Karlova, obor - Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku

2008 – 2013: Střední zdravotnická škola a Vyšší odborná škola zdravotnická, Kladno, Havířská 114 - Sociální péče

Pracovní zkušenosti:

2020 – doposud: Základní škola, Kladno, Pařížská – učitelka, vedoucí vychovatelka

2017 – únor 2020: Základní škola Amálská Kladno, vychovatelka ŠD

2017 – leden 2020: Příspěvková organizace „Vějíř" Kladno, asistent

2013 – 2016: Dětský domov Unhošť – vychovatelka

2005 – 2013: Poskytovatel soc. služeb Bellevue Ledce, pečovatelka

Další znalosti:

Jazyky:

Angličtina – maturitní zkouška B1

Řidičský průkaz:

Skupina B, aktivní řidič

Další vzdělávání:

Pracovník soc. služeb se zaměřením na přímou obslužnou činnost 2007 – 154hod – Domov V Zahradách Zdice – Akreditováno MPSV

Klienti s problémovým chováním – 2011 – 12hod – APLA, Praha, - Akreditováno MPSV

Použití fyzické restrikce u klientů s problémovým chováním – 2011 – 12hod APLA, Praha -Akreditováno MPSV

Vzdělávání k transformaci pro pracovníky přímé péče -2013 – 40hod – Vzdělávací centrum pro veřejnou správu ČR – 2011/1500-PC/SP/VP

Vychovatelství – CŽV –2017 – 250hod – 15591/2016-1-575

Pedagogická diagnostika v mateřské škole – 2021 – 16hod- MŠMT – 16094/Ú2019-1-635

Stimulační program pro předškoláky a děti s odloženou školní docházkou – Maxík – 2021 – 16hod – MŠMT – 16094/2019-1-635

Základy managementu pro vedoucí vychovatele – 2024 – 16 hod - Č.j.: MSMT- 8770/2017-1

Zájmy:

Čtení knih, turistika, plavání, vzdělávání

V Kladně 10.7.2024

Andrea Petrášová

3. ESEJ – AUTORITA UČITELE

Ze všeho nejdříve se více zaměřím na minulost v tomto případě minulosti mám na mysli období dejme tomu za posledních 40 let a trošičku nastíním vývoj v případě výchovy a vztahu výchovy k autoritám obecně, a to pochopitelně platí i o autoritách školních.

Mohu také konstatovat, že v zásadě platí, že v minulosti byla výchova v rodinách a ve školách o poznání jednodušší, než je tomu dnes. V minulosti totiž bylo vedeno k dítěti k takzvané absolutní poslušnosti, toto se týkalo jak autority rodičů, ale také zejména všech dospělých včetně pedagogických pracovníků. Autorita jako taková v zásadě nebyla zpochybňována. V případě ovšem, že dítě nerespektovalo nějakou autoritu, tak bylo zpravidla potrestáno. (Šance dětem, online).

Také mohu říci, že vztahy zejména v rodinách, ale v celé společnosti, se za posledních 40 let poměrně dynamickým způsobem vyvíjely. V minulosti jsme se tak mohli setkat se zcela striktním a asymetrickým rozdělením rolí, nicméně v soudobé společnosti je toto asymetrické rozdělení méně výrazné. Typicky to můžeme pozorovat u začínajících pedagogů. Právě začínající pedagogové mají velmi často s problémem s tím, aby si udrželi kázeň a s tím patřičnou úroveň vzdělávání a výchovy ve školních třídách. V současné společnosti tak platí to o, že ani nadřizení, učitel, rodič nejsou takzvanými nedotknutelnými autoritami. Pozoruji tak postupnou liberalizaci, která postupně přichází i do českého školství. Častěji v porovnání s minulostí se tak mohou setkat s tím, že děti jsou více vnímány jako rovnocenní partneři, kteří mají právo projevovat nesouhlas nebo mohou projevovat svobodným způsobem i své emoce. Formální autorita v soudobé společnosti je oproti minulosti oslabená, a to pochopitelně platí i pro školství a výchovu jako takovou. Na druhou stranu bych ale také chtěla uvést, že jak rodiče, tak pedagogové jsou stále dominujícími faktory oproti dítěti, což žije pochopitelně s ohledem na vyspělost dítěte, ale také dle platné legislativy. (Šance dětem, online)

V současné české společnosti se tak mohou setkat s tím, že ve vyšší míře platí, že současné děti mohou odmala vcelku svobodně a beztrestně projevovat své emoce. a to také bez většího omezování. Nicméně v takovém případě také platí i, že dítě se naučí na jedné straně projevovat své emoce ale také začíná vnímat reakci svého okolí na tyto projevované emoce, toto bych mohla klasifikovat jako určitou formu takzvané přirozené výchovy. Nicméně se mohu setkat často s tím, že dítě se nechová vhodným způsobem a velmi často to je způsobeno tím, že tento způsob chování považuje za normu vzhledem k tomu, že se

takto chovají dospělí lidé jeho okolí. Právě proto je nutné, aby se dítě neustále a vhodným způsobem učilo vhodným způsobem tyto emoce projevovat a také zacházet s emocemi těch druhých. Tímto způsobem se u tohoto dítěte posiluje korektní chování. U některých dětí to jde poměrně lehce u jiných dětí se setkávám s tím, že s tím mají problémy i v dospělosti. V tomto případě bych chtěla uvést, že mnohem důležitější je to, aby dítě mělo vhodným způsobem nastavené limity svého chování. Tyto limity odrážejí zpravidla vztahy a emoční nastavení celé rodiny. V případě těchto limitů je ale také důležité, aby tyto limity byly pro dítě srozumitelné a byly trvalé. (Šance dětem, online)

V současné době také platí, že v zásadě každý člověk může jinak vnímat pojem autorita. V tomto kontextu také platí pro každého člověka, že se zcela jistě s nějakou autoritou ve svém životě setkal, ale na druhou stranu také platí, že si i vyzkoušel roli autority. V určitém kontextu tak lze vnímat, že autorita je vlastně vztahem sociálních rolí, jsou zde tedy zastoupeny dvě sociální role – role vedoucího a role následujícího, v praxi to je zcela jistě matka a syn, otec a dcera, pedagog a jeho žák. (Vališová, 2008)

Existuje pochopitelně celá řada definic autority, všechny tyto definice ale mají společné znaky, před chvílí jsem uvedl definici dle Vališové, nicméně pokládám za vhodné, aby v rámci této eseje byly uvedeny i jiné definice. Autoritu také lze vnímat jako určitou konstantu, jejímž primárním cílem je to, aby v rámci určité skupiny fungovaly pravidla, aby tato skupina také měla svou funkční organizaci, toto jsou totiž základní podmínky, které jsou nutné k tomu, aby tato skupina mohla efektivním způsobem fungovat. Kromě toho skupina má i další funkce, mohu zmínit kupříkladu, že efektivní skupina je schopna rozvíjet svoje členy, ale v rámci této skupiny také dochází k tomu, že se v ní předávají tolik potřebné zkušenosti. To, o čem je tato definice, rozhodně není nic nového, ale je to něco, co zde funguje po celou dobu života společnosti, fungovalo to totiž již v pravěku, kdy lidé žili v jedné tlupě, která musela být řízena, jinak by nemohla ani přežít. (Kučerová, 2017)

I když existuje celá řada definic, které mají nějaký společný základ, tak přeci jenom se tyto definice autority liší i z pohledu dané vědní disciplíny, například jinak bude vnímat autoritu pedagogika, jiný úhel pohledu poskytne sociologie a jinak bude na autoritu pohlížet psychologie. Nicméně v případě školního prostředí platí, že tyto tři vědní obory mohou nabídnout zajímavý pohled na autoritu. (Skalková, 2007)

Již jsem na počátku uvedla v kontext autoritu a její formování v rodině, což je dle mého názoru klíčové pro školní prostředí, ale rozhodně se také domnívám, že v postmoderní společnosti se autorita určitým způsobem vytrácí. Ale rovněž také platí, že s autoritou se lidé setkávají v podstatě ve všech sférách svého života. Autorita je v práci, ve škole, na kroužku,

zkrátka je všude kolem nás. S autoritou se tak lidé setkávají v rodině, ve všech svých vztazích, to platí i pro partnerské vztahy, v celém systému školství, mezi vrstevníky, v kultuře. S autoritou jako takovou se lidé setkávají i tam, kde tráví svůj volný čas. V tomto případě mám na mysli například sportovní činnosti, různé společenské setkání. Autorita je tak všude kolem nás a má také svoje různé pojetí.

Je tak k dispozici celá řada pojetí autority. Mohu například uvést, že autoritu můžeme vnímat z pozice nějakého úřadu, v takovém případě hovoříme velmi často o státní autoritě, tak je například představována legislativním prostředím, dále také činnosti policie. Pak zde je autorita, která je postavena na člověku, který je obecně uznávaným odborníkem na nějakou oblast, v takovém případě lze konstatovat, že se jedná o vlivnou osobnost. V neposlední řadě se také může jednat o člověka, který má určitou vážnost, to znamená, že ostatní uznávají jeho vliv, který může být založen na úctě, moci, vlivu, ale také například i obdivu. V souvislosti s autoritou jsou zde ještě určitá synonyma, která vyjadřují autoritu jako takovou. Autorita v tomto pojetí je člověk, který disponuje určitými kompetencemi, dále je schopna efektivním způsobem řídit nějaký tým, také velmi často disponuje vlivem, lze také hovořit o tom, že osobnost je přirozeně dominantní. (Vališová, 2011)

Autoritu jako takovou můžeme pochopitelně členit dle celé řady hledisek, celá řada významných odborníků také v tomto směru má své členění autority, právě proto je vhodné, abych uvedl i různá členění autority.

Uvedu tedy členění dle Fromma (1992), tento autor uvádí, že jsou dva přístupy k pojetí autority, dle něho to jsou dva významy – první spočívá v tom mít autoritu, druhý význam spočívá v tom být autoritou.

Je tak k dispozici takzvaná autorita iracionální, tento typ autority je založen na tom, že někdo – autorita chce mít moc nad lidmi, tuto moc lze definovat jako fyzickou, ale především psychickou. Tento typ iracionální autority se projevuje tak, že autorita má potřebu neustálé převahy, dále je založena i na zneužívání těch, kdo jsou podřízeni této autoritě. Je tak založena na dominanci, tento typ autority také vyžaduje většinou absolutní poslušnost, často tito lidé také mají emoci vlastní méněcennosti, s tímto typem autority se často lze setkat v autoritářských systémech.

Na druhou stranu také existuje autorita racionální, tento typ autority je založen na tom, že dotyčný chce být autoritou, v určitém pohledu to je vlastně tolik potřebná kompetence. Tento typ autority je založen na tom, že přeje rozvoji, tato autorita má tak svůj vlastní úsudek, je schopna konstruktivní kritiky. V případě racionální autority se jedná o to,

že tato autorita buduje vztahy tak, aby byla zajištěna určitá rovnost obou stran, je založen na vědomostech, schopnostech v daných oblastech.

Další autor Gordon (2012) rozlišuje autoritu, která je založena na zkušenostech, dále také autority, která je primárně založena na postavení a titulech, jako další typ autority tento autor uvádí autoritu, která je založena na tom, že kvalitně ovládá svou práci, dále je zde také autorita, která se opírá o neformálnost a autorita, která se opírá primárně o moc.

Významný autor Weber (1997) uvádí svoje členění autority, a to dle zdrojů legitimacy této autority. Uvádí tak charizmatickou autoritu, která je založena na tom, že tato autorita disponuje vlastním charismatem, dále je zde autorita tradicionalistická, tedy v tomto případě se ctí tradice a v neposlední řadě to je autorita, který je založena na byrokratickém způsobu, to znamená, že je zde nějaká forma předpisu.

Poměrně podrobné členění autority přináší Vališová (2008, s. 40-41). Tato autorka člení autoritu na formální a neformální, toto členění je poměrně dobře známé. Dále ale také uvádí členění na skutečnou a zdánlivou, což souvisí i s členěním na formální a neformální. Z hlediska společnosti tato autorka uvádí autoritu rodičovskou, autoritu toho silnějšího, v minulosti jsme se také mohli setkat s autoritou náboženskou, autoritou panovníka.

Autorita skutečná je založena na tom, že nositel této autority já přirozený respekt a úctu ze strany těch, které vede. V takovém případě tak platí, že lidé v této skupině jsou schopni plnit to, co po nich tato skutečná autorita chce, plní se stanovené strategie. Takto vedené skupina se vyznačuje také tím, že je velmi soudržná, a to hlavně v kritických situacích. (Vališová, 2008)

Naproti tomu je autorita takzvaně zdánlivá. V takovém prostředí dochází k tomu, že je zde patrná nedůvěra členů skupiny k této autoritě, v této skupině také příliš nefunguje vzájemná kooperace. V takto řízené skupině také platí, že pokud se vyskytne nějaká krizová situace, tak zde není opora podřízených. (Vališová, 2008)

K dispozici je také takzvaná autorita získaná. Touto autoritou disponuje osobnost, která se ji naučila a získala ji prostřednictvím výchovy, ale také se lze setkat s tím, že tato osobnost na sobě natolik pracuje, že tuto autoritu získá v průběhu svého života. Tato autorita čerpá z přirozené autority, nositel této autority je také schopen v častu svoje postavení autority vhodným způsobem kultivovat. (Vališová, 2008)

Dále je zde k dispozici také autorita přirozená. Přirozená autorita je založen na mixu určitých rysů osobnosti, dále jsou ale také důležité určité dovednosti v oblasti práce. Na druhou stranu právě osobnost je klíčem k tomuto typu autority. (Vališová, 2008)

Často se také lze setkat s takzvanou funkční autoritou, u této autority platí, že je založena na tom, že tento typ je schopen velmi kvalitním způsobem plnit profesní očekávání, to je zdrojem této autority. (Vališová, 2008)

Pak jsou také lidé, kteří disponují převážně osobní autoritou. Tito lidé mají autoritu založenou na tom, že jsou nositeli určitých schopností a dovedností, z kterých vyplývá jejich schopnost takovým nenuceným způsobem vést určitou skupinu. (Vališová, 2008)

Dále je zde k dispozici také autorita poziční, v případě této autority tak platí, že vliv a moc získává nositel této autority díky tomu, že má dané postavení v rámci nějaké skupiny, velmi často je jmenován do nějaké funkce. (Vališová, 2008)

Pak je zde ještě takzvaná autorita formální, moc a vliv této autority vychází z toho, že je v rámci nějaké struktury do své funkce jmenována. (Vališová, 2008)

Opakem formální autority je pochopitelně autorita neformální, tento typ autority se vyznačuje tím, že je tato autorita je schopna naprosto přirozeným a kongruentním způsobem působit na své podřízené, ale také i na ostatní, tento typ autority je v první řadě založen na tom, že tento člověk má určité vlastnosti, které ho předurčují k tomuto typu autority. (Vališová, 2008)

Jsou pochopitelně i další typy autority, velmi vítaná je například odborná autorita, tento člověk disponuje silnými profesními dovednostmi, kromě toho znám také morální autoritu, která je příkladem svým způsobem života pro ostatní. Pak jsou lidé, kteří disponují silnou charismatickou osobností, tito lidé tedy mají takzvanou charismatickou autoritu a v neposlední řadě to je také autorita statutární, ta souvisí s formálním jmenováním. (Vališová, 2008)

4. SEZNAM PROSTUDOVANÉ LITERATURY

BENDOVÁ, Petra (ed.). *Základy speciální pedagogiky nejen pro speciální pedagogy*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2015. ISBN 978-80-7435-422-9

JUKLOVÁ, Kateřina. *Začínající učitel z pohledu profesního vývoje. Recenzované monografie*. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. ISBN 978-80-7435-266-9

KOLÁŘ, Zdeněk; RAUDENSKÁ, Věra a FRÜHAUFOVÁ, Věra. *Didaktické znalosti a dovednosti učitelů: co by měl učitel znát a co by měl umět*. Ústí nad Labem: Univerzita J.E. Purkyně, 2001. ISBN 80-7044-361-8

LUKÁŠOVÁ, Hana; SVATOŠ, Tomáš a MAJERČÍKOVÁ, Jana. *Studentské portfolio jako výzkumný prostředek poznání cesty k učitelství: příspěvek k autoregulaci profesního učení a seberozvoje*. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně, 2014. ISBN 978-80-7454-465-1

ŠVARCOVÁ-SLABINOVÁ, Iva. *Základy speciální pedagogiky*. Praha: Parta, 2012. ISBN 978-80-7320-176-0

5. KONSPEKT

MILGRAM, Stanley. *Poslušnost vůči autoritě: experiment, který zpochybnil lidskou přirozenost*. Přeložil Hana ANTONÍNOVÁ. Praha: Portál, 2017. ISBN 978-80-262-1238-6.

Jako knihu, která mě významným způsobem ovlivnila, a to jak po stránce osobnostní, tak i po stránce profesní, je kniha, kterou napsal Stanley Milgram, a která se zabývá problematikou poslušnosti vůči autoritě, její přesný název tedy je *Poslušnost vůči autoritě*, abych byla ale přesnější, tak tento významný člověk tuto knihu napsal na základě svého vlastního experimentu, který se právě zabýval problematikou vztahu nebo lépe řečeno sklonu vůči autoritě.

Jednalo se o velmi významný experiment, který tento muž provedl v druhé polovině šedesátých let minulého století. Dovolím si tuto knihu uvést také do kontextu té doby, bylo nedlouho po skončení druhé světové války, která přinesla neskutečné utrpení a ukázala také hrůznost, které jsou lidé schopni. Stanley Milgram si pro svůj experiment, ale také pro svou knihu inspiroval právě ve výsleších nacistických zločinců, kteří svorně na svou obhajobu uváděli, že je vlastně to zabíjení ani nebavilo, ale jenom poslouchali rozkazy. Právě na základě toho se rozhodl Stanley Milgram pro svůj experiment, který se také stal základem pro jeho světoznámou knihu.

V čem tkví podstata tohoto experimentu, který je následně popisován v knize? Stanley Milgram se rozhodnul, že si podá inzerát, který se bude zabývat sklonem k autoritě a nabídnul svým respondentům, že jim vyplatí čtyři dolary.

Podstata experimentu spočívala v tom, že na jedné straně byla tedy autorita, která ukázala ve vedlejší místnosti muže, který byl připoután v elektrickém křesle. Následně dostal respondent úkol, že si bude hrát na učitele a pokaždé, když muž v elektrickém křesle řekne špatnou odpověď, tak učitel mu dává elektrický šok, který se stupňuje až do chvíle, kdy muž v elektrickém křesle prosí o život. Jaký byl vlastně výsledek tohoto experimentu? Šedesát pět procent účastníků tohoto experimentu usmrtilo člověka pomocí elektřiny a vůbec se tomu nedivili. Z toho můžeme usoudit, že zhruba dvě třetiny lidí jsou takzvaným stádním typem, zkrátka to jsou lidé, kteří udělají vše, co jim jakákoliv autorita řekne.

Jistou zajímavostí také je to, že Stanley Milgram tento svůj experiment opakoval v různých zemích a vždy dospěl ke zhruba stejným závěrům, ale například v Německu dvacet let po skončení druhé světové války byl tento sklon k autoritě o něco vyšší než třeba ve Spojených státech amerických.

Tuto knihu jsem si vybrala naprosto záměrně, jelikož mě určitým způsobem fascinuje a jako pedagog si kladu otázku, zdali jsem schopen nějakým způsobem intervenovat u svých studentů k tomu, aby byli schopni se vzepřít vůči autoritě, pokud po nich chce něco, co se jim nelíbí, nebo s čím nesouhlasí?

Z mého pohledu je to asi velmi složitá otázka, na kterou není jednoduchá odpověď, nicméně se domnívám, že jsou určité možnosti, jak se o to alespoň pokusit, například pomocí rozvíjení kritického myšlení u studentů, pomocí toho, aby si dokázali uvědomit svůj postoj, názor, aby byli schopni vhodným způsobem odmítnout, pokud se jim něco nelíbí.

Co se týká struktury této knihy, tak je členěna do čtrnácti kapitol. Nicméně ale mohu rozdělit tuto knihu na dvě základní části. První část se věnuje právě problematice sklonu k autoritě z hlediska spíše teoretického a druhá část se zabývá již samotným experimentem, jeho popisem, různými variantami.

Hned v úvodních kapitolách teoretické části, jak jsem si ji dovolil nazvat, je řešena problematika toho, že v minulosti bylo na základě tohoto sklonu k autoritě povražděny skutečně miliony lidí. Zde autor uvádí takzvané dilema poslušnosti.

V praktické části je koncipován právě již zmíněný experiment, kdy se autor snaží o to, aby byl co možná nejméně složitý, právě proto se rozhodl svůj experiment provádět velmi jednoduchým způsobem.

Následně je tento experiment opakován v různých variantách, kdy například dělí výsledky dle vzdělání, příslušnosti k určitým sociálním vrstvám, ale také prováděl svůj experiment v různých zemích. Zajímavým zjištěním je například to, že v zemích, kde byly nebo ještě donedávna byly autoritářské režimy, tak v těchto zemích byl sledována vyšší míra poslušnosti k autoritě.

Asi největším poselstvím této knihy je to, že zhruba dvě třetiny lidí jsou takzvaným stádovým typem, což znamená to, že jsou schopni za určitých okolností udělat cokoli, co jim jakákoliv autorita nařídí. V tomto kontextu je právě tento faktor velmi nebezpečný.

6. PROFESIOGRAF – PEDAGOG VOLNÉHO ČASU

Jaké téma pro tuto kapitolu jsem si vybrala pedagoga volného času, důvod, proč jsem tak učinila, je ten, že mám s touto prací delší zkušenosti, tak je mi toto téma blízké, a to jak po lidské stránce, tak i po stránce profesní.

Ze všeho nejdříve bych chtěla uvést, že ve své práci jsme se zaměřila v rámci profesiografického rozboru na pedagoga volného času. Ovšem, než přistoupím k samotnému profesiografickému rozboru, tak si myslím, že je vhodné, abych uvedla, co to vlastně je samotná profesiografie. Profesiografii mohu definovat jako metodu, pomocí které se analyzuje a popisuje činnost nějaké konkrétní profese. V tomto případě se tak jedná o to, že se zabývá tím, jaké činnosti jsou charakteristické pro danou profesi. V případě vzdělávání se nejčastěji používají především různé analytické techniky, kupříkladu dotazníky, ale také i rozhovory. Právě díky těmto metodám a technikám tak jsou k dispozici důležité profesiogramy, jejich pomocí se dá určit úroveň pracovní zátěže, ale také časová náročnost konkrétní pracovní pozice. (Průcha, 2003, s. 181)

V případě pedagogických pracovníků jsou zde určité požadavky, které musí splňovat každý pedagogický pracovník, tyto požadavky jsou také definovány platnou legislativou. Kromě těch legislativních požadavků zde máme ale také i další předpoklady, které rozhodně umožňují práci pedagoga. Zejména bych chtěla uvést, že je vhodné, pokud má vztah k dětem a mládeži. Dále je zde celá řada osobnostních charakteristik, ty souvisí také s určitou úrovní znalostí a dovedností. Já se budu věnovat jak požadavkům z hlediska platné legislativy, tak se budu věnovat tomu, jaké další požadavky a předpoklady jsou vhodné k tomu, aby člověk mohl vykonávat práci pedagoga volného času skutečně smysluplným způsobem.

Pedagog volného času je zaměstnanec, který se pracovní pohybuje v oblasti zájmové výchovy. Kdo všechno se může tedy pohybovat v této oblasti? Tento pedagog volného času může pracovat jak s dětmi předškolního věku, dále také s většími dětmi, ale rozhodně může pracovat i s dospělými, a dokonce i se seniory. V tomto případě tak vidím to, že záběr působnosti tohoto pedagoga volného času je velmi široký a může zasáhnout v podstatě všechny věkové kategorie ve společnosti. Kromě toho má také každý pedagog volného času své určité profesní zaměření, tato situace je obdobná u ostatních učitelů na základních či středních školách, každý z nich má zkrátka svou vlastní aprobaci, které se věnuje. V případě pedagogů volného času se tak mohou setkat s tím, že někteří se například zaměřují na sportovní aktivity a jiní pedagogové volného času mají spíše předpoklady technické nebo rukodělné a podobně.

Pracovní uplatnění konkrétního pedagoga volného času je z mého pohledu tedy velmi široké, často se může také rozhodnout, pro kterou cílovou skupinu vlastně chce pracovat tento pedagog volného času. V praxi tak mám na mysli jak celou řadu školních zařízení, ale pochopitelně i mimoškolních zařízení. V tomto případě se tak může klidně jednat o školní družiny, dále střediska volného času, ale také kupříkladu i domovy mládeže. Kromě toho pedagog volného času může nalézt pracovní uplatnění i v celé řadě dalších zařízení, které velmi často poskytují sociální služby. V případě sociálních služeb mám na mysli například domovy pro seniory, ale také různá nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Také bych chtěla uvést, že pedagog volného času se rozhodně může uplatnit i v komerčním sektoru.

Pokládám za vhodné, abych ze všeho nejdříve začala tím, kdo to vlastně je pedagogický pracovník. Dle odborné literatury mohu za pedagogického pracovníka s považovat toho, kdo splňuje tři základní podmínky. Tou první podmínkou je to, že se věnuje výuce nebo výchově dětí, mládeže nebo dospělých v různých školách nebo v jim podobných zařízení dle platné legislativy. Druhá podmínka spočívá v tom, že tento zaměstnanec má jak pedagogickou způsobilost, tak i odbornou způsobilost. Třetí podmínka spočívá v tom, že se jedná o bezúhonného občana a rovněž má morálně vyspělou osobnost. (Průcha a spol., 2003, s. 80)

Při definici pedagogického pracovníka bych chtěla uvést, že je k dispozici také zákon o pedagogických pracovnících, který pochopitelně také definuje člověka, kterého můžu považovat za pedagogického pracovníka. Dle tohoto právního předpisu je pedagogickým pracovníkem každý, kdo vykonává psímu vyučovací, výchovnou, sociálně pedagogickou činnost, a to přímým působením na vzdělávaného. Kromě toho tato přímá činnost se uskutečňuje prostřednictvím zvláštního právního předpisu. V tomto případě má zákon o pedagogických pracovnících na mysli to, že se musí jednat o pedagoga, který je zaměstnancem právnické osoby, která vykonává činnost školy. Může být také zaměstnancem státu nebo pochopitelně i ředitelem školy. Kromě toho pedagogickým pracovníkem je též člověk, který vykonává přímou pedagogickou činnost v rámci sociálních služeb. (Zákon o pedagogických pracovnících, online)

Je podle zákona o pedagogických pracovnících mohu určit, že mezi pedagogické pracovníky rozhodně patří pochopitelně učitel, ale také tam patří vychovatel, dále speciální pedagog, školní psycholog, pedagog volného času a také například trenér nebo asistent pedagoga a celá řada dalších pedagogických profesí. Tento zákon také stanovuje určité předpoklady, a které by mělo splňovat každý pedagogický pracovník bez výjimky. Hlavní podmínkou je především právní a zdravotní způsobilost, dále tento pedagog musí být

pochopitelně i bezúhonný a musí mít odbornou kvalifikaci pro profesi, kterou vykonává. Kromě toho zákon o pedagogických pracovnících také požaduje, aby každý pedagog měl řádnou znalost českého jazyka. Jsou zde ale stanovené i některé výjimky, ty se týkají například pedagogů, kteří vyučují cizí jazyk. Pro samotné ředitele škol platí také zvláštní pravidla, které se týkají jejich přímé pedagogické činnosti. K tomu, aby mohl být ředitel jmenován musí mít také příslušnou praxi. Kupříkladu pro mateřské školy je stanovena v délce 3 let, pro základní školy 4 roky a 5 let pro střední školy. Požadavek pětileté praxe se stahuje také pro zařízení pro výkon ústavní výchovy a střediska výchovné péče. (Zákon o pedagogických pracovnících, online)

Z výše uvedeného tak vyplývá, že každý pedagog volného času, který vykonává přímou pedagogickou činnost, tak musí mít odbornou kvalifikaci. Tuto odbornou kvalifikaci může získat v různých studijních programech. Mezi tyto programy řadíme například vysokoškolské vzdělání v akreditovaném programu z pedagogických věd. Dále také vysokoškolské vzdělání, které je ukončeno jiným akreditovaným studijním programem v rámci celoživotního vzdělání, nebo také studiem pedagogiky. Dále je také možné získat vzdělání v rámci vyššího odborného vzdělání, které akreditované v rámci pedagogického zaměření. Dále také akreditovaným programem v rámci vyššího odborného vzdělání se zaměřením na pedagogiku nebo studiem pedagogiky. Také je možné mít úplně střední vzdělání zakončené maturitní zkouškou z oblasti pedagogického zaměření. (Zákon o pedagogických pracovnících, online)

Kromě toho ale také Zákon o pedagogických pracovnících umožňuje i další možnosti, jak získat odbornou kvalifikaci pedagoga volného času, který ale svou pracovní činnost vykonává ve školách nebo školských zařízeních pro zájmovou činnost. Je zde totiž možnost, kdy tento pracovník má ukončené střední vzdělání výučním listem, v takovém případě se ale musí vzdělání také doplnit v rámci programu celoživotního vzdělání na příslušné vysoké školy v pedagogickém oboru. Dále je zde varianta, kdy má tento pracovník ukončené střední vzdělání s výučním listem a následně studium pedagogiky. (Zákon o pedagogických pracovnících, online)

Nyní již zaměřím pozornost na další předpoklady pro pedagogy. Již jsem uvedla, že v obecné rovině mohu konstatovat, že každý pedagog by měl mít rád děti, mít k nim kladný vztah, toto se ale netýká jenom dětí, ale obecně lidí. Velmi důležitá je také schopnost pedagoga, aby komunikoval efektivním způsobem s těmi druhými v takovém případě, ale rozhodně nemám na mysli jenom to, že volí vhodná slova, ale také by měl být schopen pedagoga toho, ab měnil styl své komunikace vzhledem k tomu, s kým zrovna mluví. Měl by

mít také radost z toho, že komunikuje. Velmi významným předpokladem proto, aby byl kterýkoliv pedagog úspěšný je jeho schopnost být empatický. V takovém případě hovořím o tom, že by se mě vcítit do toho druhého, s kým komunikuje tomu přizpůsobit svůj styl komunikace.

V přechodném odstavci jsem uvedla všeobecné předpoklady pro každého pedagoga. Nyní se zaměřím spíše na oblast zájmového vzdělávání a výchovy. Musím si totiž uvědomit, že tato oblast má také svá specifika, v takovém případě tak platí, že každý pedagog volného času má i svoje specifické vlastnosti a dovednosti. V první řadě bych chtěla uvést, že každý pedagog volného času by měl být v dodatečné míře tvořivý a kreativní. Tento pedagog si musí také uvědomit, že se bude muset přizpůsobit nenadálým situacím, které jsou vlastně přirozené vzhledem k tomu, že nabízí různé aktivity svým dětem, kromě toho je také vhodné, aby byl schopen přinášet nové věci do své práce. Hovořím také o tom, že by měl být pohotový, je také vhodné, když svoje děti nechá podílet se na vytváření programu. Také bych chtěla uvést, že pedagog volného času vždy pracuje s nějakou skupinou, tedy měl by být schopen tuto skupinu vést.

Je také vhodné, pokud má pedagog volného času takovou průbojnou povahu. V tomto případě tak mám na mysli, aby byl schopen mít svoje vize, svoje návrhy, co vlastně chce dělat a jaké jsou jeho cíle. Tyto dovednosti by měl mít jak ve vztahu se svými kolegy, tak pochopitelně i ve vztahu se svými nadřízenými. Také je vhodné, pokud disponuje schopností efektivně vést skupinu, tedy základní znalosti a dovednosti facilitace skupiny. Mám na mysli to, aby byl schopen motivovat účastníky, ale také navodit vhodné sociální klima v dané skupině. Kromě toho je také vhodné, když má i smysl pro humor, adekvátní vzhled a dostatek empatického přístupu, jehož pomocí může vnímat jedinečnost každého účastníka. Velmi často je také nutné, aby disponoval dostatečnou psychickou odolností, ale také i fyzickou zdatností. U pedagoga volného času stejně jako u každého jiného pedagoga platí, že by měl mít dostatečně všeobecné vzdělání. Také je často nutné, aby byl schopen aktivního naslouchání svých účastníků, mohl se také zapojit do jejich osobního životě, vědět o nich určité věci z jejich soukromí. (Hájek, 2011, s. 170)

Je pro každého pedagoga volného času, ale i kteréhokoliv jiného pedagoga je velmi důležité, aby byl schopen také svého vlastního sebehodnocení. V tomto případě mám na mysli to, aby pedagog volného času byl schopen si zhodnotit, jakou míru efektivity má jeho konkrétní aktivita, kterou realizuje v dané skupině. Toto je velmi důležité k tomu, aby byl schopen příště realizovat svou práci efektivnějším způsobem. Kromě této dovednosti je také nutné, aby pedagog volného času vnímal potřebu celoživotního vzdělávání, mám tak na

mysli to, že se dále vzdělává a poznává a rozvíjí svoje osobnostní vlastnosti a dovednosti. (Vyhnálková, 2013, s. 46)

Od pedagoga volného času také mohu očekávat to, že ve chvíli, kdy vede danou skupinu, tak je schopen zvolit vhodný typ vedení této skupiny. V odborné literatuře se setkávám se základními třemi typy. Jsem si velmi dobře vědoma toho, že v praktické rovině se tyto tři typy nikdy nevyskytují na 100 %, ale vždycky se jedná o nějaký smíšený typ. V první řadě se jedná pochopitelně o takzvaný autoritativní styl vedení, v tomto případě vedoucí o všem rozhoduje sám, nicméně vztahy mezi jednotlivými členy nejsou tak pevné. V případě demokratického stylu vedení dochází k tomu, že na jedné straně tato skupina nemusí být tak výkonná, ale zato je více spokojenější, to znamená že v takto vedené skupině jsou zpravidla kvalitní vztahy a také dochází k tomu, že skupina je schopná vést činnosti, které určuje její vedoucí. Posledním stylem, o kterém chci hovořit jí je styl liberální, v tomto případě je ovšem výkonnost skupiny na nízké úrovni a vedoucí v ní jako by neexistoval, velmi často se v tomto případě setkávám také s tím, že v takto vedené skupině nejsou ani příliš pevné vztahy.

Chtěla bych uvést, že to rozhodně nefunguje v praxi tak, že v obecné rovině se má volit jenom určitý styl vedení. V konkrétní rovině mám na mysli to, že například u sportovních týmů je dle mého názoru vhodnější autoritativní styl, ale na druhé straně si vykonávání nějakých uměleckých činností je zcela jistě vhodnější, pokud pedagog volného času využívá spíše liberálnější styl vedení. V takovém případě se spíše jedná o to, aby pedagog volného času byl schopen vhodným způsobem určit, jaký styl vedení kolektivu je pro daný kolektiv nejvýhodnější. Kromě toho bych také chtěla uvést, že existuje několik dobrých tipů k tomu, aby pedagog volného času byl skutečně dobrým vedoucím. V takovém případě mám na mysli to, že je schopen si najít čas i pro zábavu, kromě toho je také schopen přemýšlet, jelikož právě pozitivní myšlenky jsou zdrojem síly. Kromě toho je vhodné, pokud získává i další nové informace a další nové poznatky, které vedou k tomu, že pedagog volného času je schopen inspirovat ostatní a obohacovat je. Tak je nutné, aby měl i vlastní emoční život, jelikož je nutné, aby měl kvalitní vztahy. V neposlední řadě bych chtěla uvést, že by uměl umět být i veselý a usměvavý.

Nyní již přejdu k tomu, jaké jsou vlastně pracovní povinnosti typického pedagoga volného času. Rozhodně se domnívám, že součástí pracovních povinností pedagoga volného času je publikační činnost, dále nezbytnou součástí je také zajištění metodické a specializované poradenské činnosti vůči svým klientům. Kromě toho je také nutné, aby pedagog volného času byl schopen tvořit výchovně vzdělávací dokumenty, ale také

především i vhodné preventivní programy pro svoje cílové skupiny. V tomto ohledu je tedy nutná jak preventivní, tak i primárně diagnostická a konzultační činnost. Kromě toho je také nutné i, aby pedagog volného času byl schopen aplikovat speciální pedagogické postupy, ale také aby byl otevřen novým výchovným metodám. Je také vhodné, pokud ovládá specifické pedagogické vyšetření a je schopen stanovovat a aplikovat metody a postupy kupříkladu v diagnostických ústavech. Kromě toho musí být schopen vodné kooperace s odbornými pracovníky, v tomto případě mám na mysli například psychiatrii, psychologii, pediatri, ale také celou řadu dalších odborníků. (Národní soustava povolání, online)

Co se týká samotné pracovní činnosti vlastně všech pedagogických pracovníků, a to platí pochopitelně i pro pedagogy volného času, taky můžeme rozdělit na takzvanou přímou a nepřímou. V případě přímé pedagogické činnosti máme na mysli fakt, že pedagog volného času přímo působí na vzdělávaného, kterým se uskutečňuje výchova a vzdělávání dle školského zákona. V takovém případě pochopitelně vycházíme i z platné legislativy, která kromě jiného uvádí i výčet činností, které zahrnují takzvanou nepřímou pedagogickou činnost. Za nepřímou pedagogickou činnost pochopitelně považujeme samotnou přípravu na přímou pedagogickou činnost, ale kromě toho je součástí různé hodnocení, grafických a jiných prací žáků. Kromě toho do nepřímé pedagogické činnosti pochopitelně patří i samotný dohled nad dětmi v případě konání nějaké akce, ale také nutná kooperace s ostatními pracovníky. Co se týká samotného časového rozvrhu tak musíme uvést, že ve školství existují různé poměry mezi přímou a nepřímou činností. Jiný tento poměr bude například u základní školy a jiný u ředitele školského zařízení. V případě pedagogů volného času, který kteří pracují ve střediscích volného času se uvádí, že týdenní rozsah přímé pedagogické činnosti tohoto pedagoga je 6 hodin, ale vedle toho musí mít také 2 výchovné skupiny v pravidelných aktivitách. Naproti tomu ředitel tohoto střediska volného času celoročně musí vést 1 výchovnou skupinu a jeho přímá pedagogická činnost má rozsah 2 hodin týdně. U externích pracovníků je tomu například jinak, jelikož vedou nějaké formy zájmových kroužků a zde tento rozsah není dle platné legislativy určen. (Zákon o pedagogických pracovnících, online)

Je také velmi důležité, a vy jste byla nějaká evidence toho, jaké pracovní činnosti vykonává pedagog volného času. V tomto případě v praxi platí, že se dokládá tato činnost dle toho, jaké požadavky má to konkrétní zaměstnavatel. V konkrétní rovině to například může být nějaký deník, ale také se může jednat o docházku účastníků. V tomto kontextu bych také chtěla uvést, že tato evidence může být prováděna i v elektronické podobě. Hlavní výhodou elektronické podoby je to, že k těmto informacím mohou mít přístup i rodiče, které

do kroužku své děti přihlásí. Kromě toho je často velmi nutné vyplnit i takzvaný výkaz práce, ten už je být v elektronické, ale i v papírové podobě. V tomto výkazu se eviduje to, kdo vlastně tento kroužek vede, jaký je jeho název, kde se tento kruh koná, ale také je tam uvedena i délka trvání tohoto kroužku. Toto jsou asi základní požadavky, které jsou vhodné pro každý kroužek. Kromě toho jsou zde i vnitřní požadavky pro pedagogy volného času. Tyto požadavky se ve většině případů týkají primárně těch, kteří jsou zde na hlavní pracovní poměr. V praktické rovině se jedná o pedagogy volného času, kteří jsou zároveň metodiky těchto kroužků a mají nějaké speciální zaměření. Ti zpravidla musí dokládat také i kontroly těchto jednotlivých kroužků, jsou také oprávněni k tomu, aby prováděly hospitační činnost a pomáhali vedoucím kroužku s tím, aby je vhodným způsobem naplňovaly, těchto zaměstnanců se ve většině případů týkají organizování různých soutěží nebo jednorázových akcí.

Pro všechny pedagogické pracovníky, a to se týká i pedagogů volného času je velmi důležité, aby při své pedagogické činnosti dodržovaly určitá hlediska bezpečnosti. V tomto případě v praxi platí, a že středisko volného času, ale i jiná školská zařízení mají v tomto směru určité povinnosti. Tyto povinnosti jsou stanovené pochopitelně i takzvaným školským zákonem, tedy platnou legislativou. V tomto případě se jedná o to, že je zde daná povinnost, aby se respektovaly fyziologické potřeby účastníků vzdělávacího procesu a vytvářely se vhodné podmínky pro jejich zdravý a harmonický vývoj. Kromě toho je velmi podstatné, aby se drbala v bezpečnost a ochrana zdraví. V konkrétní rovině se jedná například o to, že je nutno vést dle této legislativy evidenci úrazu. Kromě toho je nezbytně nutné, aby se dodržovaly zásady práce s různými nebezpečnými látkami. Veškerá tyto pravidla se zvýší pomocí dané vyhlášky.

7. PŘÍPADOVÁ STUDIE ŠKOLY

Pro případovou studii školy jsem se rozhodla, že se bude jednat o střední školu – Střední odborné učiliště a praktická škola Kladno Vrapice. Pro účely své práce jsem se také rozhodla, že v rámci tohoto učiliště se blíže zaměřím na obor Práce ve stravování, jedná se o učební obor skupiny E. Hlavní cíl mé případové studie spočívá v tom, abych definovala tento učební obor, ale zejména se pomocí dotazníkového šetření zaměřím na studenty školy, bude mě především zajímat to, jak vnímali autoritu svých pedagogických pracovníků, a to jak v teoretické, tak praktické výuce.

CHARAKTERISTIKA STŘEDNÍHO ODBORNÉHO UČILIŠTĚ A PRAKTICKÉ ŠKOLY Kladno Vrapice

STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ A PRAKTICKÁ ŠKOLA Kladno – Vrapice,
Příspěvková organizace

Vrapická 53

272703 Kladno

IČO: 00507601

Toto střední odborné učiliště má již tradici, která trvá více než třicet let, po celou tuto dobu je zařazeno do systému středoškolského vzdělávání v rámci České republiky. Zřizovatelem této školy Středočeský kraj, to znamená také to, že se jedná o takzvanou příspěvkovou organizaci. Co se týká studia na této škole, tak je financováno z veřejných rozpočtů, žádné školné se tady tedy neplatí. Co se týká samotného vzdělávání, tak to probíhá v rámci jak tříletých, tak i dvouletých učebních oborů, ale kromě toho, toto učiliště také nabízí dvouleté praktické učební obory. Co se týká studentů této školy, tak zahrnují žáky, kteří přicházejí ze všech stupňů základních škol, v praxi to znamená, že tato škola také přijímá i ty žáky, kteří ukončili povinnou školní docházku již v nižších ročnících základní školy. (Učiliště Vrapice, online)

Pro studenty jak tříletých, tak i dvouletých učebních oborů platí, že pokud úspěšně studují a vykonají také závěrečnou zkoušku, tak pochopitelně mají střední vzdělání, které je ukončené výučním listem. Pro studenty dvouleté školy praktické platí, že jejich studium je ukončeno takzvanou závěrečnou zkouškou, pokud ji tedy úspěšně absolvují, tak ale

nedostávají takzvaný výuční list, ale potvrzení a vysvědčení o závěrečné zkoušce. (Učiliště Vrapice, online)

Tato škola je primárně určena pro ty žáky ze základních škol, kteří mají různé potíže v rámci svého vzdělávání, ale je také určena pro ty žáky, kteří mají určité praktické dovednosti například pro řemeslné obory. Toto učiliště se tak zaměřuje právě na tyto praktické dovednosti, ale také klade důraz na teoretické znalosti zejména oborového charakteru, toto se týká zejména takzvaných řemeslných znalostí a dovedností. Toto učiliště ale ve vyšší míře klade důraz právě na ty praktické dovednosti, proto je určeno spíše pro žáky základních škol, kterým nešlo tolik učení, ale mají ty praktické dovednosti, hlavní pozitivum takto pojeté školy spočívá v tom, že žáci, kteří nejsou na učení a mají ty praktické dovednosti, tak mohou v této škole zažít úspěch. (Učiliště Vrapice, online)

Pro toto učiliště platí, že se snaží v maximální možné míře o to, aby se jednalo o školu otevřenou, která je také založena na demokratických přístupech vůči svým studentům, také klade důraz na individuální přístup. Tímto způsobem se učiliště snaží o to, aby svým studentům vytvářelo pro ně vhodné podmínky, právě proto také nabízí celou řadu různorodých zájmových činností, což vede k tomu, aby byli tito studenti co nejlépe připraveni nejen na svou profesní dráhu, ale také měli potřebné dovednosti pro svůj osobní život. Toto učiliště je také charakteristické tím, že je inkluzivní, to znamená, že dokáže efektivním způsobem pracovat se studenty, kteří mají různé stupně podpůrných opatření, kromě toho učiliště také zajišťuje tolik potřebnou speciální pedagogickou péči. Jinak řečeno také je zde klidné prostředí, vedení se snaží o to, aby ve škole bylo také vhodné sociální klima.

V praktické rovině je výuka koncipována tak, že je na této škole jenom nezbytné minimum všeobecně vzdělávacích předmětů, na druhou stranu o to více je ovšem odborných předmětů, ale také praktického vyučování. V případě všeobecně vzdělávacích předmětů také platí, že studenti této školy jsou řazeni do tříd, kde méně žáků, navíc je zde také nezbytně nutná vzájemná kooperace s ostatními pedagoga, ale také je zde tolik potřebný speciální pedagog, škola také zaměstnává dostatečné množství asistentů pedagoga. (Učiliště Vrapice, online)

Odborná praxe místních studentů je koncipována a realizovaná tak, aby se studenti nevyskytovali jenom a pouze v odborných učebnách školy, ale také škola má svoje vlastní pracoviště, kam docházejí na odbornou výuku studenti. Kromě toho ale má také škola řadu smluvních pracovišť v rámci spolupráce, a to jak s fyzickými osobami – podnikateli, tak i

s právníckými podnikatelskými subjekty, tato spolupráce je smluvně navázána v rámci celého regionu. (Učiliště Vrapice, online)

V současnosti platí, že toto učiliště navštěvuje asi zhruba tři sta studentů. V nedávné době také celá budova školy prošla velmi rozsáhlou rekonstrukcí, dále byla uskutečněna také modernizace a byla pořízena tolik potřebná dostavba. Všechny třídy jsou vybaveny potřebnou moderní technikou, mám na mysli interaktivní tabule, kromě toho třídy jsou koncipovány tak, že každý student má svou vlastní lavici a vlastní židli pro jednoho žáka. Ve škole jsou k dispozici také specializované učebny, v tomto případě se jedná o učebnu výpočetní techniky, dále také odborné učebny elektro, učebna pro přípravu pokrmů a stolničení, škola také disponuje odbornou učebnou stavebních oborů, obchodních oborů. (Učiliště Vrapice, online)

Ve škole jsou také k dispozici i další nutná zařízení, jedná se kupříkladu o školní jídelnu, škola má tak svůj vlastní školní bufet, který nabízí občerstvení, ale také prodej vlastních produktů ze školní cvičné kuchyně, jsou zde také cukrářské dílny, studenti mají k dispozici posilovnu. Co se týká dalšího vybavení, tak bych chtěla zmínit, že vstup do školy je bezbariérový a ve většině prostorů školy jsou kamerové systémy. Ten hlavní a primární cíl školy spočívá v tom, že škola se snaží své studentu v co nejvyšší možné míře zapojit do odborné přípravy, tímto způsobem škola připravuje své studenty na reálný život, vede je k tomu, aby byly co nejméně závislé na pomoci těch druhých. Škola také klade důraz na integraci svých žáků do majoritní společnosti, ale také na to, aby byli co nejvíce po odborné stránce připraveni na svůj profesní i osobní život. (Učiliště Vrapice, online)

Pro lepší přehlednost uvádím, že škola nabízí tyto učební obory:

- Cukrář
- Prodavač
- Pečovatel
- Zahradník
- Elektrikář
- Malíř, lakýrník
- Zedník
- Truhlář
- Kuchař
- Zámečnick
- Zahradnická výroba
- Stravovací práce
- Dvouletou praktickou školu

Nyní se již blíže zaměřím na učební obor – Stravovací práce. V tomto případě se jedná o dvouletý učební obor, takzvaný E obor. Co se týká podmínek k přijetí na tento učební obor, tak škola vyžaduje především splnění povinné školní docházky, uchazeč může v tomto případě ukončit základní školu i v nižším ročníku. Kromě toho je také nutné, aby uchazeč prokázal zdravotní způsobilost, tu dokládá jeho ošetřující praktický lékař. Na tento učební obor se žádné přijímací zkoušky ani řízení nekonají. Přijímací řízení tak probíhá bez přijímacích zkoušek. V tomto případě platí, že uchazeči o studium se dělí do jednotlivých učebních oborů dle kritérií, které si stanovuje škola pro své výběrové řízení, v případě této školy platí, že důležitý je takzvaný přijímací pohovor. (Učiliště Vranice, online)

Co se týká samotného pojetí výuky v tomto učební oboru, tak v prvním i druhém ročníku je výuka realizována dle časové dotace jednotlivých předmětů. Nicméně výuka je realizována tak, že jsou zde týdenní bloky. V praxi to znamená, že týden probíhá teoretická výuka a další týden probíhá odborný výcvik. Škola ovšem vyžaduje, aby každý student již v rámci přijetí ke studiu měl platný zdravotní průkaz, který opět vystavuje lékař, toto je nezbytná podmínka. (Učiliště Vranice, online)

Jako doklad o dosaženém vzdělání je v tomto učebním oboru pochopitelně výuční list, ten náleží každému studentovi, který splní nezbytné podmínky k jeho získání. Zásadní pro tento učební obor je pochopitelně odborný výcvik, již jsem psala o tom, že tato škola klade vysoký důraz na praktičnost. V tomto učebním oboru probíhá odborný výcvik především v odborných učebnách školy, dále také na pracovištích školy, ale i v tomto studiu platí, že studenti jsou umísťováni na smluvní pracoviště školy, ale také i na smluvní pracoviště fyzických i právnických podnikatelských subjektů. Mohu uvést také výhodu tohoto učebního oboru, která spočívá v tom, že studenti zdarma mají k dispozici pracovní oděv a obuv, toto ale nicméně platí jenom pro první ročník studia tohoto učebního oboru. (Učiliště Vranice, online)

Jako velké pozitivum vnímám i to, že na škole působí školní psycholog, který se věnuje specializované činnosti. Primárně se věnuje péči o žáky, například je nápomocen při sestavování individuálního vzdělávací plánu. Dále také nabízí pomoc žáků při jejich osobních problémech, například formou konzultací. Tento školní psycholog také nabízí krizovou intervenci, ale také provádí následné zpracování této krize, a to jak pro samotné žáky, tak i pro pedagogické pracovníky a rodiče žáků. Školní psycholog také velmi intenzivně pracuje na prevenci školního neúspěchu, věnuje se problematice kariérového poradenství. Také nabízí pomoc žákům s tím, jak se vlastně učit. Provádí i skupinovou a komunitní práci se žáky. Koordinuje také preventivní programy, podporuje a spolupracuje

s třídními učiteli. Nabízí také možnost individuálních konzultací pro pedagogické pracovníky. Pomáhá také při řešení problémů, které vznikají na základě multikulturní charakteristiky této školy. (Učiliště Vranice, online)

ŠKOLNÍ PORADENSKÉ PRACOVÍŠTĚ

Na tomto učilišti je také zřízeno funkční školní poradenské pracoviště, což vnímám tak, že je velmi potřebné, a to vzhledem i k potřebám nejen studentů této školy. Jaká je vlastně úloha tohoto školního poradenského pracoviště? V první řadě musím uvést, že služby tohoto pracoviště jsou zcela zdarma a hlavní náplň práce tohoto pracoviště spočívá v tom, že zajišťuje jak poradenské, tak i konzultační služby. Tyto služby jsou určeny pochopitelně studentům, ale také jejich zákonným zástupcům, a kromě toho je toto pracoviště určeno i pro samotné pedagogické pracovníky. Toto pracoviště primárně zajišťuje poskytování preventivních činností, dále také tyto služby i poskytuje, kromě toho se zaměřuje i na pedagogické činnosti a poradenské činnosti. Veškeré tyto služby jsou poskytovány přímo ve školním prostředí, pracovníci tohoto pracoviště velmi úzkým způsobem spolupracují s vedením školy, ale také i s ostatními pedagogy a se školskými poradenskými pracovišti, v tomto případě mám na mysli Pedagogicko psychologickou poradnu, ale také i Speciální pedagogické centrum. Součástí pracovního týmu tohoto školního poradenského pracoviště jsou školní psycholog, výchovný poradce, školní metodik prevence a školní speciální pedagog. (Učiliště Vranice, online)

Na tomto místě bych také chtěla uvést, že všechny informace, které jsou v rámci činnosti tohoto školního poradenského pracoviště poskytovány, tak s těmito informacemi je nakládáno v souladu s platnou legislativou. V tomto směru mám na mysli zejména legislativu v oblasti ochrany osobních údajů, to znamená, že bez souhlasu dotčeného nemohou být tyto informace poskytovány dalším osobám. Kromě toho je zde ale také i platná vyhlášky, která se zabývá problematikou poskytování poradenských služeb se školách. V tomto případě tak platí, že o činnosti tohoto školního poradenského pracoviště je vedena příslušná dokumentace, která je vyžadována platnou legislativou, tato dokumentace je také archivována. (Učiliště Vranice, online)

V praktické činnosti se toto pracoviště věnuje zejména vzájemné kooperaci mezi metodikem prevence, výchovného poradce, jednotlivými studenty, poté také práce s třídními kolektivy, pedagogickým sborem a pochopitelně také s rodiči studentů. Hlavní smysl této činnosti spatřuji v tom, aby toto pracoviště snižovalo školní neúspěch studentů. Kromě toho se ale toto pracoviště tak věnuje studentům, kteří mají speciální vzdělávací potřeby, ale také

pečuje o žáky, kteří mají problém s chováním a prospěchem a v neposlední řadě se také věnuje talentovaným studentům. Pracoviště se také věnuje pedagogickým pracovníkům, v této oblasti například poskytuje jak odbornou, tak i metodickou podporu pro učitele. Studentům tak nabízí pomoc v oblasti uplatnění po skončení studia. Pracoviště také realizuje minimální preventivní program, v něm se zaměřuje především na vznik a projevy sociálně patologických jevů. V případě zjištění těchto jevů také realizuje činnosti, které vedou k řešení těchto problematických situací. Pracoviště také klade důraz na kvalitní komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci. Toto pracoviště také komunikuje i s ostatními institucemi. (Učiliště Vranice, online)

Nyní se blíže zaměřím na činnost výchovného poradce. Tento pracovník má v náplni práce zejména kariérové poradenství a dále se také zaměřuje na poradenskou pomoc studentům tak, aby jim usnadnil jejich rozhodování o tom, kde budou pracovat, případně dále studovat. V tomto směru výchovný poradce vyhledává a provádí orientační šetření u těch studentů, jejichž průběh studia vyžaduje další návaznou péči. Dále tento pracovník má také na starosti i žáky, kteří mají speciálně vzdělávací potřeby, v tomto směru má na starosti také komunikaci s Pedagogickou psychologickou poradnou a Speciálním pedagogickým centrem. Výchovný poradce také sleduje míru naplňování podpůrných opatření a poskytuje ostatním pedagogickým pracovníkům metodickou podporu. Nezbytnou součástí náplně výchovného poradce je také shromažďování odborných zpráv o žácích.

Metodik prevence má na starosti zejména tvorbu a realizaci minimálního preventivního programu. V tomto směru se jedná o to, aby metodik prevence sledoval míru vzniku a projevů sociálně patologických jevů, kromě toho ale také realizuje řešení v případě výskytu těchto negativních jevů. Metodik prevence rovněž realizuje aktivity a opatření, které vedou k minimalizaci záškoláctví, dále má na starosti programy, které jsou určeny proti závislostem, projevům agrese a dalších sociálně patologických jevů. Metodik prevence má také na starosti monitoring výskytu sociálně patologických jevů. V případě, že eviduje riziko těchto sociálně patologických jevů, tak poskytuje přímou podporu jak studentům, tak i jejich zákonným zástupcům. Tento odborný pracovník má také v náplni práce kooperaci školy a Policie, kromě toho také s krizovými centry, kurátory a dalšími institucemi a odborníky. Dále má také v popisu práce zajišťování besed a přednášek, navrhuje také možné aktivity pro celé třídní kolektivy. V rámci své odbornosti také navrhuje možnosti dalšího vzdělávání pro ostatní pedagogické pracovníky. Pro pedagogy a třídní učitele také poskytuje metodické materiály a poskytuje jim potřebné informace. V případě, že se vyskytne krizová situace, tak aktivním způsobem poskytuje krizovou intervenci. (Učiliště Vrapice, online)

Školní speciální pedagog má na starosti zejména provádění diagnostiky a depistáže. V tomto ohledu se jedná například o kooperaci v případě nástupu nových studentů. Poté také provádí potřebnou depistáž studentů, kteří mají specifickou poruchu učení. Tento pracovník se také věnuje aktivnímu vyhledávání studentů, kteří mají výukové a výchovné problémy. Školní speciální pedagog také zjišťuje sociální klima v jednotlivých třídních kolektivech, tuto činnost provádí i pomocí anket, případně dotazníkového šetření. (Učiliště Vrapice, online)

Školní speciální pedagog také kooperuje v případě, že je třeba sestavovat individuální vzdělávací plán. V případě, že má student nějaký osobní problém, tak tomuto studentovi také nabízí možnost konzultace a vedení. Poskytuje také krizovou intervenci, ta je určena jak pro studentu, tak i pro jejich zákonné zástupce a v neposlední řadě také pro pedagogy. V případě, že vyhledá žáka, který je ohrožen školním neúspěchem, tak u něj provádí nápravu. I tento pracovník poskytuje kariérové poradenství studentům, ale také jim poskytuje rady ohledně technik i hygieny učení. Také nabízí skupinovou formu práce pro studenty a komunitní formu. Školní speciální pedagog také realizuje, případně koordinuje práci s třídními kolektivy, může vést program pro třídu. Podporuje vzájemnou kooperaci třídního učitele a jeho třídy. Nabízí tolik potřebné konzultace pro všechny pedagogické pracovníky, v tomto směru může pracovat na individuální rovině, ale může se jednat také o skupinovou práci. Nabízí i konzultace zákonným zástupcům při výukových a výchovných problémech studentů, může být také nápomocen při řešení multikulturních aspektů v rámci školy. Úzce také spolupracuje se školními poradenskými pracoviště, ale v případě potřeby také kooperuje i se zdravotnickými zařízeními. Velmi úzce spolupracuje s třídními učiteli, nabízí jim tolik potřebnou metodickou podporu například v případě třídnických hodin. Tento pracovník může také organizovat besedy, nebo také i pomocí externích organizací zajišťovat například programy selektivní i indikované prevence pro studenty.

DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ

Vzhledem k mému zaměření této práce, jsem se rozhodla, že budu ve svém krátkém dotazníkovém šetření zkoumat to, jakým způsobem vnímají studenti učiliště autoritu ze strany pedagogických pracovníků dané školy.

Co se týká samotného výzkumu, tak máme k dispozici dvě varianty, respektive možnosti. Mohu zvolit buď kvalitativní metodu nebo kvantitativní metodu. Obě metody mají

svoje pozitiva i negativa. Podstata kvalitativní metody spočívá v tom, že mám sice méně respondentů, ale jdu více do hloubky zkoumané problematiky, typickou metodou je například rozhovor. Tato metoda je také časově náročnější, rovněž je náročnější na zpracování. V případě kvantitativní metody nejdu tak do hloubky, hlavní výhoda spočívá v tom, že pomocí této metody mohu oslovit v zásadě jednoduchým způsobem velké množství respondentů. Já jsem se tedy rozhodla, že použiji metoda kvantitativní, v tomto případě se jednalo o dotazníkové šetření. Podařilo se mi distribuovat 120 dotazníků, vrátilo se mi řádně vyplněných 83. Návratnost tedy činila 69,2 %.

HYPOTÉZY:

1. Studenti vnímají vyšší míru autority u učitelů odborného výcviku než u učitelů teoretické výuky.
2. Studenti posledních ročníků více vnímají autoritu oproti ostatním studentům.
3. Studentky – dívky vnímají více autoritu než studenti – chlapci.

DOTAZNÍK

1. Jste studentem posledního ročníku?
 - a. Ano
 - b. Ne
2. Jste?
 - a. Dívka
 - b. Chlapec
3. Co jsou pro Vás znaky vhodné autority učitele. Zakroužkujte:
 - a. Pravdomluvnost
 - b. Spravedlnost
 - c. Rozhodnost
 - d. Odborné znalosti
 - e. Schopnost naučit.
4. Na škále od jedné do desíti vyhodnoťte autoritu učitelů odborného výcviku, jedna znamená minimální autoritu, deset maximální autoritu.
5. Na škále od jedné do desíti vyhodnoťte autoritu učitelů teoretického vyučování, jedna znamená minimální autoritu, deset maximální autoritu.

VYHODNOCENÍ

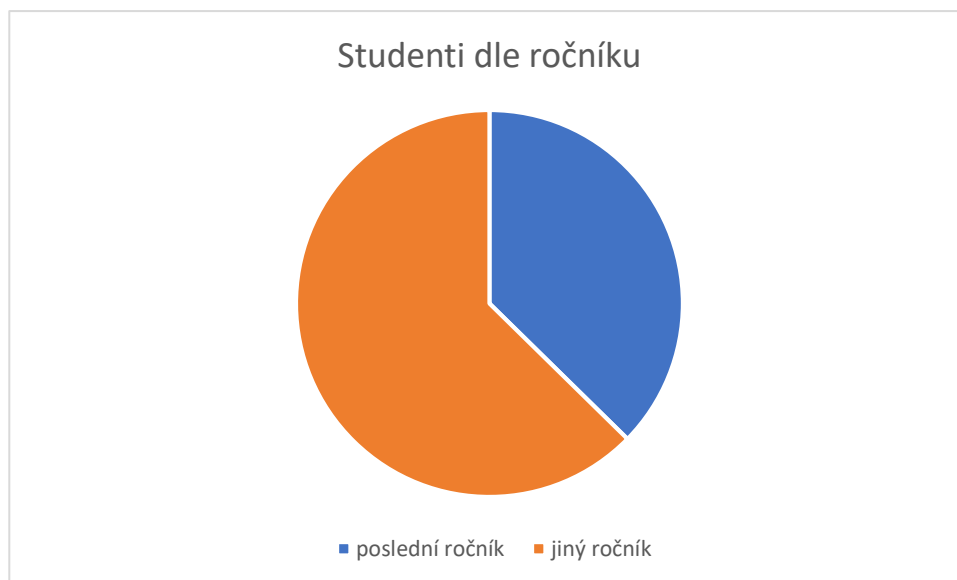
U první otázky mě zajímalo, zdali je respondent studentem posledního ročníku, zjistila jsem tyto skutečnosti:

Tabulka č. 1. Studenti dle ročníku

Poslední ročník	Počet	Procenta
Ano	31	37,3
Ne	52	62,7

Zdroj: Vlastní průzkum

Graf č. 1. Studenti dle ročníku

Zdroj: Vlastní průzkum

V tomto případě jsem zjistila, že více než třetina mých respondentů jsou studenti posledního ročníku učiliště.

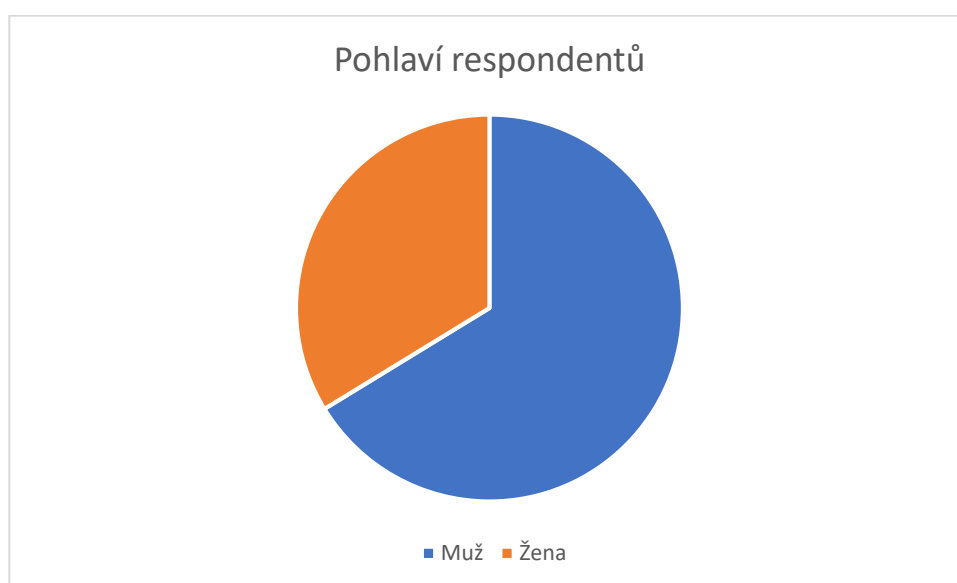
U druhé otázky jsem se zajímala o pohlaví mých respondentů, dospěla jsem k těmto závěrům.

Tabulka č. 2 Pohlaví respondentů

Pohlaví	Počet	Procenta
Muž	55	66,3
Žena	28	33,7

Zdroj: Vlastní průzkum

Graf č. 2. Pohlaví respondentů

Zdroj: Vlastní průzkum

U této otázky jsem zjistila, že třetina mých respondentů jsou dívky, zbytek, tedy dvě třetiny jsou chlapeci.

U třetí otázky jsem zjišťovala, jaké jsou vhodné znaky autority učitele pohledem žáků, zjistila jsem tyto skutečnosti.

Bylo toto pořadí znaků:

1. Spravedlnost
2. Schopnost naučit
3. Pravdomluvnost
4. Rozhodnost
5. Odborné znalosti

U čtvrté otázky jsem zjišťovala, jak vnímají studenti autoritu učitelů odborného výcviku na škále od jedné do desíti, přičemž jedna znamená minimální autoritu, deset maximální autoritu, v tomto případě byla průměrná hodnota 8,3.

U páté otázky jsem zjišťovala, jak vnímají studenti autoritu učitelů teoretického vyučování na škále od jedné do desíti, přičemž jedna znamená minimální autoritu, deset maximální autoritu, v tomto případě byla průměrná hodnota 8,5.

8. PÍSEMNÁ PŘÍPRAVA

Plán vyučovací hodiny

Téma vyučovací hodiny: Druhy chleba a jejich charakteristiky

Zařazení tématu: Téma je zařazeno do tematického celku "Technologie pekařské výroby", který je součástí předmětu Pekařství v rámci vzdělávací oblasti Gastronomie a služby podle Rámcového vzdělávacího programu pro střední odborné učiliště. Téma navazuje na průřezová témata vzdělávání v oblasti zdraví a životního stylu, kulturního dědictví a udržitelného rozvoje.

Cílová skupina:

Ročník: Druhý ročník **Věk:** 16–17 let **Počet žáků:** 25 **Individualizace:** Přizpůsobení výuky pro žáky s vizuálními a sluchovými postiženími (např. poskytnutí materiálů ve zvětšeném tisku, využití audioknih).

Cíle hodiny:

Kognitivní cíle:

Žáci poznají různé druhy chleba a jejich původ.

Budou schopni rozlišit suroviny a postupy výroby specifických druhů chlebě.

Porozumí vlivu kultury na preferované druhy chleba v různých regionech.

Cíle rozvoje kompetencí:

Rozvoj analytických dovedností při porovnávání charakteristik různých chlebě.

Komunikační dovednosti při diskuzi a prezentaci zjištění.

Hodnotové cíle:

Oceňování kulturního dědictví a tradice spojené s pečením chleba.

Rozvoj uvědomění si důležitosti zdravé výživy.

Obsah vyučování:

Didaktická transformace: Výklad historie a vývoje chleba, představení různých druhů chleba z celého světa.

Klíčové pojmy: Kvas, fermentace, celozrnný, sourdough, bageta.

Informační zdroje: Učebnice pekařství, online databáze, videa s ukázkami výroby.

Hodnocení výsledků učení žáků:

Diagnostika vstupních znalostí:

Úvodní kvíz: Na začátku hodiny se provede krátký písemný nebo ústní kvíz, aby se zjistilo, co žáci již vědí o různých typech chleba. Tento kvíz může zahrnovat otázky týkající se běžných druhů chleba, surovin potřebných pro jejich výrobu, a základních procesů pečení.

Diskuze: Po kvízu následuje krátká diskuse, kde učitel projde správné odpovědi a poskytne okamžitou zpětnou vazbu, aby vyjasnil chybná pochopení a připravil půdu pro nové učení.

Průběžné formativní hodnocení:

Pozorování a zápisky: Během výkladu a diskusí učitel pozoruje zapojení žáků a dělá si zápisky o jejich reakcích a pochopení. Tyto pozorování slouží k identifikaci potřeb žáků pro další instruktáže.

Interaktivní techniky: Využití technologií, jako jsou klikací systémy nebo aplikace pro smartphony, kde žáci odpovídají na otázky v reálném čase během hodiny, umožňuje učiteli okamžitě vidět, jaké koncepty potřebují další vysvětlení.

Formativní kvízy: Menší kvízy rozložené během hodiny pomáhají žákům přemýšlet o informacích, které právě získali, a učiteli poskytnout okamžitou zpětnou vazbu.

Techniky zpětné vazby:

Peer feedback: Po skupinových aktivitách nebo prezentacích, žáci poskytnou konstruktivní zpětnou vazbu svým vrstevníkům, což podporuje rozvoj kritického myšlení a komunikačních dovedností.

Učitelova zpětná vazba: Učitel poskytuje průběžnou zpětnou vazbu během aktivit a po nich, přičemž se zaměřuje na konkrétní aspekty úkolu, jako je obsah, pochopení a zapojení.

Sumativní hodnocení:

Závěrečný test: Na konci hodiny žáci absolvují test, který ověří jejich schopnost rozpoznat a popsat různé druhy chleba, vysvětlit postupy jejich výroby a diskutovat o kulturním významu chleba.

Projektová práce: Jako alternativu nebo doplněk k závěrečnému testu může učitel zadat projekt, ve kterém žáci vytvoří prezentaci nebo plakát představující různé druhy chleba z různých kultur, což ukáže jejich hlubší porozumění a schopnost aplikovat znalosti v novém kontextu.

Model výuky:

Konstruktivistické prvky:

Aktivní objevování: Žáci budou mít možnost nejen pasivně přijímat informace, ale také aktivně prozkoumávat různé druhy chleba skrze online databáze a multimediální zdroje, což podporuje hlubší pochopení materiálu.

Samostatné učení: Po krátkém úvodu do tématu budou žáci vyzváni, aby sami vyhledávali informace o specifických typech chleba, což podporuje samostatnost a zvědavost.

Transmisivní prvky:

Přímý výklad: Učitel poskytne strukturovaný a jasný výklad o historii chleba, jeho významu v různých kulturách a základních rozdílech mezi kvasnicovým a kváskovým chlebem. Tento přístup zajišťuje, že všichni žáci mají pevný základ znalostí, na kterém mohou stavět.

Demonstrace: Učitel může použít videa nebo prezentace s obrázky, které ukazují různé fáze výroby chleba, což pomáhá žákům lépe vizualizovat a porozumět procesům.

Kooperativní prvky:

Skupinové diskuse: Po výkladu se žáci rozdělí do skupin, kde budou diskutovat o různých druzích chleba a jejich preferencích v různých kulturách. Tato metoda podporuje rozvoj komunikačních dovedností a umožňuje žákům sdílet znalosti a názory.

Spolupráce na projektech: Žáci mohou pracovat ve skupinách na vytvoření plakátů nebo digitálních prezentací, které shrnují jejich poznatky o různých druzích chleba. Tento projekt podporuje týmovou práci a integraci znalostí z různých zdrojů.

Využití technologie:

Digitální zdroje a aplikace: Použití technologických nástrojů, jako jsou interaktivní kvízy nebo online mapy chlebů světa, pomůže žákům lépe pochopit rozmanitost a globální

rozšíření různých druhů chleba. Tyto nástroje zároveň zvyšují zapojení a interaktivitu hodiny.

Online databáze a videa: Výukový proces bude podpořen přístupem k online zdrojům, kde žáci mohou nalézt doplňující informace a vizuální materiály, které podporují jejich učení.

Didaktické prostředky motivování a aktivizace žáků:

Motivační otázky a problémy: Učitel začlení do hodiny provokativní otázky, které žáky vybízí k přemýšlení a hledání vlastních odpovědí, například otázky na důležitost chleba v historii a jeho vliv na moderní kuchyni.

Role-playing a simulace: V některých fázích může učitel zařadit role-playing aktivity, kde žáci zaujmou role pekařů specializujících se na různé typy chleba, což pomáhá pochopení materiálu z první ruky.

Struktura a metody vyučovací hodiny

Téma hodiny: Druhy chleba a jejich charakteristiky

Časový rozsah: 45 minut

Požadavky na individualizaci výuky:

Přístupnost prostředí: Zajištění, že všechny prostory jsou bezbariérové a vybavení je přizpůsobeno potřebám studentů.

Individuální podpora: Každý student se speciálními vzdělávacími potřebami obdrží individuální podporu od asistenta pedagoga.

Flexibilní metodika: Použití různých výukových metod a materiálů, které vyhovují různým typům učení (vizuální, auditivní, kinestetické).

Zjednodušené a alternativní úkoly: Nabídnout upravené, jednodušší úkoly pro studenty, kteří potřebují více času nebo speciální přístup.

Prostředky individualizace:

Pro zajištění, že všichni žáci mají rovný přístup k učení a mohou plně participovat na vyučovací hodině, je nutné implementovat následující prostředky individualizace:

Pro žáky se zrakovým postižením:

Poskytnutí všech tištěných materiálů ve formátu s velkým písmem a vysokým kontrastem. Použití hmatových pomůcek, jako jsou modely různých typů zrn používaných pro výrobu chleba.

Nabídnutí obsahu v digitálním formátu, který lze číst pomocí obrazovkových čteček.

Pro žáky s poruchami učení:

Rozdělení materiálů do kratších, přehlednějších segmentů s jasně definovanými cíli.

Využití interaktivních a multimediálních prvků, které podporují různé styly učení (vizuální, auditivní, kinestetický).

Poskytnutí průvodních otázek a organizátorů, které pomohou žákům lépe zpracovávat a organizovat informace.

Flexibilní tempo a časové rámce:

Prizpůsobení tempa výkladu a délky jednotlivých aktivit tak, aby vyhovovalo potřebám a schopnostem všech žáků.

Možnost individuálního prodloužení času na dokončení úkolů a testů.

Čas	Fáze hodiny	Činnosti, Učební úlohy, Organizační forma	Zdroje, poznámky:
5 min	Zahájení	Úvodní briefing: Představení tématu a cílů: Učitel začne hodinu krátkým úvodem, který objasní, co bude obsahem hodiny a jaké jsou očekávané výsledky. Tato část zahrne motivaci, proč je důležité rozumět různým druhům chleba.	Materiály a zdroje: Učebnice pekařství Hygienické předpisy pro pekárny
5 min	Motivace	Inspirojící video: Přehrání krátkého videa ukazujícího rozmanitost chlebů po celém světě a jejich kulturní význam. Video má za cíl vzbudit zvědavost a zájem o téma.	Videa s ukázkami
5 min	Aktivování vstupních znalostí	Brainstorming: Žáci se zapojí do brainstormingu, kde sdílejí své předchozí zkušenosti a znalosti o chlebu. Učitel si zapisuje klíčové	

		body, které pomohou navázat na nové informace.	
10 min	Výklad	Prezentace klíčových pojmu a historie: Učitel prezentuje informace o historii chleba, jeho významu v různých kulturách a o různých surovinách, které se používají k jeho výrobě. Důraz bude kladen na rozlišení mezi kvasnicovým a kváskovým chlebem, bílým a celozrnným chlebem.	
5 min	Diskuse	Skupinová diskuse: Žáci jsou rozděleni do skupin a diskutují o tom, jaký chléb preferují ve svých domácnostech a proč, což pomůže rozvinout pochopení kulturních rozdílů.	
5 min	Práce s textem	Čtení článků: Žáci dostanou krátké články nebo výpisky týkající se výživových aspektů různých chlebů, které čtou a připravují se diskutovat o zjištěných informacích.	
5 min	Zápisky	Poznámky z diskuse a čtení: Žáci si dělají strukturované zápisky o klíčových poznátcích z diskuse a čtení, které poslouží jako podklady pro závěrečné shrnutí.	

5 min	Shrnutí a reflexe	Závěrečné hodnocení: Učitel shrnuje hlavní body hodiny, opakuje klíčové pojmy a klade otázky týkající se celkového pochopení tématu. Žáci mají možnost vyjádřit, co se naučili, a diskutovat o tom, jaké nové informace byly pro ně nejzajímavější. Učitel zadá úkol.	Žáci dostanou za úkol do příští hodiny zpracovat prezentaci zobrazující různé druhy chleba, na prezentaci může spolupracovat více žáků.

9. REFLEKTIVNÍ ÚVAHA O STUDIU

Na počátku své reflektivní úvahy bych chtěla uvést, že jsem si záměrně jako případovou školu vybrala právě Střední odborné učiliště a Praktickou školu Kladno-Vrapice. Ten důvod je velmi prostý, chtěla bych totiž na této škole pracovat v budoucnosti. Co se týká zaměření této školy, tak bych byla velmi ráda, pokud bych učila na té Praktické. Vystudovala jsem totiž Střední školu zdravotní, - obor sociální. Navíc, než jsem začala pracovat ve školství, tak jsem také několik let pracovala v Ústavu sociální péče pro dospělé osoby, tato problematika mě velmi zajímá a byl to pro mě také hlavní důvod, proč jsem si vybrala toto studium tedy Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku. Také bych chtěla uvést, že v současné době učím na základní škole, tudíž mám i několik let praxi v oblasti přímé pedagogické činnosti.

Hlavním cílem tohoto pedagogického oboru je především to, aby se profesně zaměřoval právě na učitelské studium, kvalifikace spočívá v tom, že absolventi tohoto oboru mohou vykonávat pracovní činnost učitele praktického vyučování a odborného výcviku, vzhledem k tomu, že se chci věnovat právě vyučování na praktické škole, tak jsem si zvolila tento obor, který tuto mou představu vhodným způsobem naplňuje.

Jsem velmi ráda, že jsem tento obor mohla studovat, jelikož skutečnou podstatou tohoto oboru jsou především předměty, které se zaměřují na pedagogiku a psychologii. Právě tyto předměty pro mě byly klíčové, jelikož jsem získala hodně znalostí a dovedností, které doufám, že budu schopna efektivním způsobem přenést do své pedagogické praxe. Vzhledem k tomu, že se chci profesně věnovat učitelství na praktické škole, tak vnímám, že tyto znalosti jsou pro mě klíčové.

Nicméně jsem nestudovala jenom tyto předměty, které mohu označit za jádrové, tyto jádrové předměty byly totiž doplněny o další, zejména se jednalo o předměty, které se věnovali možnostem biologie pro učitele, ale také i environmentální hledisko zde bylo přítomné a v neposlední řadě také předměty z oblasti zdravého životního stylu.

Zejména jsem ocenila také to, že u tohoto studia se klade důraz na složku pedagogicko-psychologickou. Ta se projevovala tak, že jsem byla například připravována v oblasti komunikace, to jsem velmi ocenila. Rozhodně ale také musím zmínit to, že studium rozhodně zvýšilo moje sociální kompetence, což je pro práci na praktických oborech velmi důležité. Ve svém dalším profesním životě vnímám také to, že je nutné, abych byla schopna se i dále vzdělávat, tedy hledisko toho, že učení je proces, který mě provází celým životem.

Ze studia jsem si také odnesla to, že jsem se seznámil s moderním pojetím didaktiky, což je pro můj profesní rozvoj klíčové, také jsem byla schopna tyto principy moderní didaktiky si osvojit v rámci své profesní činnosti začínající učitelky na základní škole. V rámci studia jsem se také seznámil s informačními technologiemi a jejich využitím v praktické výuce, což je v současné společnosti také významná gramotnost, kterou také mohu ve spojení s moderní didaktikou předávat dále svým žákům a studentům.

10. ZDROJE

HÁJEK, Bedřich, Břetislav HOFBAUER a Jiřina PÁVKOVÁ. *Pedagogické ovlivňování volného času: trendy pedagogiky volného času*. Vyd. 2., aktualiz. [i.e. 3. vyd.]. Praha: Portál, 2011. ISBN 9788026200307.

PÁVKOVÁ, Jiřina. *Pedagogika volného času*. V Praze: Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta, 2014. ISBN 978-80-7290-666-6.

PRŮCHA, Jan, Eliška WALTEROVÁ a Jiří MAREŠ. *Pedagogický slovník*. Praha: Portál, 1995. ISBN 80-717-8029-4.

PRŮCHA, Jan, Jiří MAREŠ a Eliška WALTEROVÁ. *Pedagogický slovník*. 4. aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-772-8. (160)

VÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie: dětství a dospívání*. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

VALÍŠOVÁ, Alena. *Jak získat, udržet a neztrácet autoritu*. Praha: Grada, 2008.

Psychologie pro každého. ISBN 978-80-247-6574-7.

VYHNÁLKOVÁ, Pavla. *Základy pedagogiky volného času*. Olomouc: Agentura Gevak, 2013. ISBN 978-80-86768-73-1.

Zákon č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů. In: Sbírká zákonů ČR10. 11. 2004.

Webové stránky Střední odborné učiliště a praktická škola Kladno-Vrabice. Dostupné z

<https://souvrpice.cz>